

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztik: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Felekezeti, vagy állami?

(Válasz Uray László tanító úrnak.)

Nagyon megtisztelve érzem magam, hogy pár soros megjegyzésemet olyan nagylendületű cikkel honorálta a tanító úr. További félreértések elkerülése végett leszögezem azt: én nem tudom, hogy „a lelkészi kar általában ellene van az államosítás gondolatának”, mert én egyéni véleményemet nyilvánítottam, amint-hogy a tanító úr sem tehetett másképpen. Így aztán igen nevetséges volna, ha mi ketten hajbakapnánk egy olyan kérdés felett, amelynek megoldása egyikőnkre sincsen bízva. Magam részéről e sorokkal lezártam tekintem a tanító úrral való tovább vitázást s most sem vitázni akarok, csupán „egyes gondolatai”-hoz újabb megjegyzéseket fűzni.

Elsősorban nem került el figyelmemet az „Államosítás” stb. idézőjelben történt használata, de azt gondolom, hogy aki e gondolat mellett úgy hadakozik, mint tanító úr, az magáévá tette még akkor is, ha mástól vette át és idézőjelben címül felírja.

Megengedem, hogy „lelkészbentől” természetes az államosítás gondolata elleni állásfoglalás, de ha „ami (a tanító) munkája fontosságát illeti, az csak *mellette* s nem alatta van más egyházi funkcionáriusok munkájának egy-egy egyház életében”, akkor logikusan következtetve ugyanaz az állásfoglalás volna természetes a „tanítóembertől” is. Az idézet szerint lelkész és tanító egymás mellett dolgoznak egyforma fontosságú, egyforma cél érdekében, de egymással ellentétes irányban?! Nem tudom, mi ez: passzát és antipasszát szél, amiből — ha összetalálkoznak — mindig forgószél lesz!

A tanító úr bizonyára úgy gondolja, hogy az állam kasszája tömve van pénzzel és ott másra nem várnak, mint annak a nagy teher-tételnek az átvállalására, amit a mi református felekezeti iskoláink államilag történő fenntartása jelentene akár személyi, akár dologi kiadásokban. Hiszen nemrég történt meg jó néhány esetben a református felekezeti iskolák fel-

adása s mégsem vette át őket az állam, hanem odavarrta az egyes politikai községek nyakába. Ha olyan nagyon akarta volna az állam ezeknek az iskoláknak államosítását, bizonyára kapva-kapott volna a jó alkalmon s mégsem ezt tette. Vajjon nem azután a szekér után futunk az államosítás gondolatával, amelyik sehogyssem akar felvenni?! Miért ne volna tehát indokolt e gondolat elleni állásfoglalás református lelkész részéről?!

„Ki adjon segítséget”?... Most azt gondolom, egyetértünk, mert az én feleletem is ez: *az állam!*... De!... Ne akarjon tőlünk ezért lehetetlen ellenértéket! A református egyház csak *jogosított*, de nem *kötelezett* iskolafenntartó s egyetlen megoldásul kínálkozik a vajdó iskola-problémák számára, hogy az állam adjon anyagilag segítséget a református egyházközségeknek önként vállalt iskolafenntartási terheik elviseléséhez. Adja a megfelelő keretet, amit a református felekezeti nevelés és tanítás megtölt tartalommal. Ez azonban semmiképpen sem államosítás, csak állami támogatás és segítés. Előbbi cikkemmel kapcsolatban e ponton félreértett a tanító úr. Én elfogadom az állami segitést, de nem adom oda érte sem iskoláinkat, sem tanítóinkat. Mert az iskoláink államosításában én négy század hatalmas és megbecsülhetetlen szellemi és erkölcsi értékeit féltetem s ugyanakkor a jövő református egyházát.

A kérdés tehát megoldható, ha van hozzá pénz. Mert ez már tisztán pénzkérdés. Itt aztán két malomban örölkünk kedves tanító úr! Előző írásomban a főhangsúly az *egy tál lencséért elveszithető iskolákon* volt, míg tanító úr legutóbbi soraiban a *tanítóra* toldódik át ez a hangsúly.

Engedjen meg tanító úr, de amilyen szangvinikus lázadozással ír cikkében, az annyira subiectiv, hogy az *iskolakérdéssel* nem függ össze.

Nem tudom, hogy mit ért tanító úr „frázis” alatt? Csak nem a Hegyi beszéd felséges ígeit, ahol Jézus a *tűrést* és *szervedést* az igazi keresztyén élet egyik legfontosabb tartozékának jelenti ki?! Ez csak nem frázis?... Frázis

az ilyen kijelentés: „Inkább a halál, mint ez az élet”. Miért?... Hiszen tanító úr is élni akar, hát miért nem „inkább”?

Elismerem, látom és tudom, hogy sok esetben milyen nehéz és küzdelmes ma a tanító élete, de nem szabad túlzásba esni, s különösen olyan példát felhozni, amit nem lehet általánosítani. Én ellene mondok a tanító úr kijelentésének, ami a tanítóság túlságos devalválását is jelentené, ha száz százalékban igaz volna, hogy t. i. a tanító számára ma „öncél lett a nyomor”. A krisztusi világnézet nem ilyen pesszimista s meg vagyok róla győződve, hogy a tanító úr sem vallja ezt!

Sajnálom azt a szegény 24 éves fiatalembert, aki föbelőtte magát, „mert tanító volt”! „Igen, minden oka megvolt az életuntaságra, mert tanító volt” — írja ön, tanító úr! Mi következne ebből? Az, hogy mert valaki tanító, ezért föbelőjje magát! Nem, kedves tanító úr! Én sokkal többre értékelem az igazi tanítót, minthogy ilyen tételt elfogadnék. Nem szabad a sebeket ilyen kéjelegve mutogatni! Nem szabad egy intelligens társadalmi réteget, a nemzet nevelőit ennyire a legmélyebb ponton ábrázolni. Nem szabad a 8—10 P-ös „fizetésüket” úgy tüntetni fel, mintha ez fejezné ki a tanítóság mai helyzetét s talán mégsem lehet „Róma csöcselékével” egy sorba állítani a mai református tanítóságot, akinek csak a gyomra a fontos és mást sem tesz, csupán a „panem” után kiáltoz.

Én ismerek tanítót (jó részben egyházi javadalmas), aki a múlt évben még saját autóján robogott s az idén (talán megunta az autót) új zongorát vásárolt! Nem csak kizárólagosan a „nyomor” lovagja a tanító, mert van olyan is, akinek a „circenses”-re is jut. Ez is kivétel, mint az a másik szomorú eset. A tanító úr orvos ismerőse vagy nagyon lenézheti a tanítói hivatást, vagy nem ismeri a „napszámos” ember életét. Tessék vele megpróbáltatni egy hétig a napszámos foglalkozást s akkor azt fogja mondani, hogy inkább lenne tanító! Még akkor is, ha az ön cikke szerint „az egyházi tisztviselők közül leghitványabban fizetett a tanító”.

Ezt a kérdést nem akarom tovább bolygatni, mert csak ellentétekhez és ellentmondásokhoz vezet, de nagyon furcsán hangzik arról vitázni, hogy kinek van rosszabb kalapja, rongyosabb nadrágja stb.

Azt a magas superlatívust azonban, hogy a tanító „mostoha gyermeke az egyháznak”, meg kell cáfolnom, mert az egyház ilyet sohasem éreztetett tanítójával. Lehet, hogy egyes tanítók úgy érzik, de ennek nem az egyház az oka; hanem az, hogy nem folyik be az egyházakhoz az a „mostoha” érzést megváltoztató pár ezer obulus. Ne bántuk és ne vádoljuk mi az egyházat, kik épen az egyház szolgálói vagyunk s nekünk kell legjobban látnunk mai súlyos helyzetét.

Ám legyenek állami fizetéses tanítók, ha valóban minden nyomorúságnak az az oka, „mert felekezeti vagyunk”, de az iskolák maradjanak csak felekezeti. Isten kegyelme még mindig tartogathat számunkra csodát, amely legyőz minden aggodalmat, kétséget, kishitűséget s egyházunk fellegvárai továbbra is birtokunkban maradhatnak.

Ehhez azonban *kell* a „tűrés” és „szenvedés” lelkész és tanító részéről egyformán... Valamikor református lelkész és tanító egymás mellé láncolva húzta az evező lapátot a nápolyi gályán. Együtt tűrtek, együtt szenvedtek és együtt szabadultak meg. A történelem ma megismétlődött; az új gályán közös a sorsunk, de épen azért közösnek kell lenni reményünknek, akaratunknak, cselekedetünknek felekezeti iskoláink megmentése és fenntartása érdekében.

Solymosi József.

Prédikátor, oskolarector, tanítók marasztalása Szoboszlón.

A XVI., XVII., XVIII. századokban, sőt a XIX. század első felében is egy pár igen érdekes, ha bár sok tekintetben kifogásolható szokás volt meghonosodva a református egyházakban: a pap, rector és tanítómarasztalás. Ez az ősi szokás mindenesetre az önkormányzati jogból fakadt és ahol egyházas, vallásos lelkületű férfiak tartották kezükben az Ekklesiák vezetését, ott visszaélések ezzel a joggal nem történtek. Az egyházi felsőbb hatóságok, zsinatok azonban később belátták ennek a szokásnak a tarthatatlanságát, azért díjleveleket és életfogytiglani alkalmazást állapítottak meg a lelkészi és tanítói állásokat betöltő egyéneknek. Ezzel aztán természetesen véget ért a régi „jó világ”.

Hajdúszoboszlóval kapcsolatosan tudnunk kell, hogy a „Schola rector” a debreceni collégium szoboszlói partikulájának (algimnázium) volt az igazgatója. Továbbá azt is tudnunk kell, hogy ezekben az időkben Szoboszlón a városi Magisztrátus egy volt az Ekklesiával és mint ilyen, a marasztalásokat az erősebb jogánál fogva a Magisztrátus eszközölte. De szóljanak a tények, ahogy Szoboszló város Protocollumában foglaltatnak:

„— 1066. sz. 1789. detz. 26. A H.-szoboszlai Nemes Tanácsnak és az Electa Jurata Communitásnak gyűlése tartatott. Amidőn jelen voltak: Tek. Nemes Jablontzay-Pethes János úr, Tek. Ns Szaboles vármegye törvényszékének Ülnöke, Ns, Nts, Vitézli Haranghy Mátyás úr, Tek. Ns. Hajdúvárosok Districtusának emeritas Assesora, Ns Nts, V. Csanády Sándor úr, rendes hadnagy. Senátorok: Ns, Nts, V. Foghtü Samuel, Malatinszky István, Nagy Miklós, Tóth Mihály, városgazdája Czeglédi János, rendes jegyző Mónus Pál, másodjegyző Haranghy László, Török Mihály, Karátsón Mihály, Cseke János, Ádány Mihály,

Keörthy Bálint, Cserepes János, Vágó Ferenc, Márton István, Kovács István. Az Electa Jurata Communitásból: Végh György, Tatár Bálint, Varga András, Móré János, Császi Márton, Cseke Mihály, Cserepes István, Mihándor András, Nagy Mihály, Magyar Imre, Kovács István, Végh István, Magyar János, Váci István, Tóth Bálint, Kovács János, Kaszás Péter, Nagy Mihály, Tóth András, Tar György, Pető Mihály, Gáti Péter, Karátson János, Szűcs István, Beődi Mihály, Magyar János, Somogyi János, Borbély András, Sári Bálint, Göntzi Bálint, Kovács Mihály, Mohátsi András, Kovács István, Czeglédi András, Czeglédi János, K. Tóth Bálint, Czeglédi István, Dörgő István, K. Cseke Mihály, Biró Mihály, Cseke Bálint, Czeglédi Jeremiás, Dobozi Dávid, Jeges Salamon, idős Tóth János, ifj. Tóth János, Borbély János Eő Kegyelmei.

— „Előterjesztés tétetvén az Ekklesiában szolgáló Tiszteletes Férjfiaknak megújítások tartásáról:

Elsősorban mind a két Tiszteletes Predikátor urak a következő esztendőbeli szolgálatra is megmarasztattak. És ezen alkalommal Tiszteletes Uraimék kérték, hogy:

1. Ennekutánna az Hétköznapokon is a Szent Írás Magyarazattya és nem csupán Szent Dávid S'oltárjainak Magyarazattya tartasson.
2. Hogy mikor Vasárnapokon vagy Innepnapokon Predikátziós halottak lévén és az Halotti Predikátzió Istentisztelet idején esik, ha az nem a Templomban lészen, olykor a Templomban legalább Könyörgés légyen.
3. Az Oskolákra Tiszteletes Uraimék szorgalmas gondot tartsanak.

Továbbá Schola Rector Szőke Albert és Tanító Józán János Uraimék is megmarasztattak. Ily Reflexiókkal:

1. Hogy a szombati Sabbathalit (ajándékokat) többször elfogadni ne merészellyék.
2. Az Tanítványokat az Nállok megmaradandó darab Kenyereknek az Oskolába hagyására ne kénszerítsék. Végezetre meghatározottat, hogy Tanító Szatmári Ferenc Uram helyett az Benne Obszerváltatott és már máskor orvoslás alá vétetett, de mégis megorvosolhatatlan fogyatkozásokért más személyly invitáltasson az Debretzeni Reformatum Collégium Professor Uraitól.

1790 detzember 26-án Ns, Nts, Vitéz Csanády Sándor rendes Hadnagy elnöklése alatt tartott rendes tanács és Electa Jurata gyűlése ezeket végezé:

— „A' Szoboszlai Szent Ekklesiában szolgáló Tiszteletes Férjfiakra nézve a' marasztás ideje eljövén, Deliberatum est:

1-sőben is: Mind a két Tiszteletes Predikátor Urak a következő esztendőbeli szolgálatra megtartattak. Hasonlóképpen 2-szor a Leány Gyermek Tanítójai is mindkét Oskolában meghagyattak. 3-szor: Az férfi Gyermek Tanítóját Horváth Ferenc Uramat, minthogy

ezen szent Ekklesiában hasznos szolgálattya tapasztalta az Oskolákra nézve, kívánta továbbra is megtartani, de különös széndéka lévén Célja felé igyekezni (külországot látogatni igyekezvén tanulmányai folytatása végett), Deputátusaink által egész köszönete mellett declarállya, hogy ezen mostani szolgálattya folytatni nem akarja, arra való nézve meghatározottat, hogy a' Debretzeni Reformatum Collegiumból, a' szokás szerént a' Rectori fizetést annak Idején bevívén, valamely érdemes Ifjat kelletik Oskolánkban introdukálni, olytat pedig, aki azon hivatalnak folytatására alkalmasnak íteltetik lenni.”

Közli: Bor János.

HIRADÁS

Az ORLE napokról.

Duna—Tisza közén rövid idő alatt másodszor ütött tábornak a magyar reformátusságnak tisztes és népes társasága: az ORLE. Pár esztendővel ezelőtt Kecskeméten, most Nagykörösön. Értékes református nép lakja e várost. Keveset beszél, de hangya szorgalommal dolgozik, de cselekedetben annál gazdagabb. Ernyedetlen szorgalma, kitartó munkája folytán a gazdasági válság okozta bajokat ma is könnyebben hordozza, mint mások. Zsúfolt templomot hétköznapokon a szorgos mezei és kerti munka miatt nem találunk itt, de megtudtuk, hogy ez a nép azért hitben erős, egyházi hűségben szilárd. Sok fényes jólét és bizonyosságát láttuk vallásosságának. Ezek közül csak egyet említek, azt, hogy Nagykörösön az egyházi adót 90%-ban ma is megfizetik.

Tettetés nélküli szeretettel fogadtak és láttak el bennünket. Viszonzásul legkiválóbb embereink lelki gazdagságuknak legjavát adták Nagykörös érdeklődő közönségének. Szeretjük hinni, hogy az a lelki magvetés, amely csaknem egy hétig tartott, ott is megfogja teremni a maga édes és nemes gyümölcsét.

Három napon át — augusztus 24., 25., 26. — konferenciázások folytak. Délelőttönként együttesen, délutánonként pedig csoportok szerint tanácskoztak. Külön jöttek össze a nők, (papnék) a vallástani és segédlelkészek. A konferenciai előadások közül kiemelendők a következők: A predestináció c. dogmatikai tételre beküldött dolgozatokról referátumot készített és adott elő dr. Török István. Arany János bibliokusságáról Gál Lajos referált. Csikesz Sándor a speciális református kiállítások jelentőségéről és fontosságáról — egyházi és nemzeti szempontból egyaránt — tartott előadást. A külföldi protestáns lelkészek szellemi áramlatairól Görömbey Péter szolt. A lelkipásztori önképzésnek szükségességéről dr. Veress Jenő, a belmissziói munka intenzív kultiválásáról ifj. dr. Szabó Aladár tartott

előadást. Elemi iskolás gyermekeinket neveljük minden szépnél a meglátására és minden nemes tettekre a végrehajtására. Ezt a témát dr. Illyés Endre adta elő. Nagy érdeklődés kísérte és élénk eszmecsere követte Farkas László egyházpolitikai indítványát, az ú. n. református politika megteremtése érdekében. A konferencia e tárgyat napirenden tartja s benne a végleges döntést az elnökségre bizza. Az aktuális dátumokat ismertette dr. Miklós Ödön, a diakonus nevelésről, kapcsolatosan a debreceni diakonusi iskola megnyitásával beszélt Nagy István. A vallásos élet leromlását megakadályozó tennivalókról értekezett dr. Szász Imre, a Szeretetszövetség állapotát ismertette Veres Károly. Az anyagi dolgok — egyházi és lelkészi közterhek, egyházi és iskolai segélyek — tárgyalása sok keserű hangot váltott ki. Megkeresi a vezetőség az államkormányzatot bajaink orvoslása, különösen az iskolai terhek végleges rendezése ügyében. Ki tudja hanyadszor már?! A papnék tiltakoztak minden szertelen erkölcsellenes divat, tánc- és viselkedés ellen és tiltakoztak az ellen is, hogy egyes írók dekadens irányú regényeikben szereplő papnék és papleányok a mieink közül valók volnának.

Mind reánk, mind a nagykőrösi gyülekezetre gazdag áldást hozott a minden reggel és a minden este tartott templomi áhitat. Dr. Szabó Zoltán, dr. Victor János, Győri Elemér, Szabó Imre, dr. Vass Vince, Muraközy Gyula és Czeglédy Sándor tartották ezeket. A reggeli áhitatok alkalmával a lelkipásztorra fejlődés útját személhettük János apostol élete tükrében, az estvéli evangélizációs istentiszteleteken pedig azt a harcot láthattuk lelki szemünkkel, amelyet az Isten folytat a választottakért.

Vasárnap, augusztus 27-én az Úr Jézus Krisztus váltság halálának tizenkilenc százados évfordulója alkalmából dr. Ravasz László püspök hirdette az ígét mindnyájunknak öröme és épülésére. Ekkor tartotta az ORPSz is ülést. Ez alkalommal másfélezer református lelkipásztornak és presbiternek lelkéből esendült fel a nagykőrösi öreg templomban a XC. zsoltár. Szép is volt, felemő is volt. Délután a papi árvák megsegítésére tartottunk vallásos ünnepélyt, itt dr. Soós Béla tartott előadást, dr. Hegedűs Loránt pedig adhortációt. Megemlékeztünk a nagy magyar költőről, a református tanítómesterről, Arany Jánosról. Szobrárt megkoszorúztuk. Nem feledkeztünk meg többi nagyjainkról se, kik az ottani temetőben pihennek. Filó Lajos, H. Kiss Kálmán, Dóczy Imre stb. sírjára a megemlékezésnek és szeretetünknek virágát helyeztük el.

Hétfőn, augusztus 28-án közgyűlést tartottunk. Itt minden tekintet a vezérré esett, aki Istentől megáldottan, jó egészségben jelent meg övéi között. A béke szózata esendült felénk ihletett ajakáról, a békesség útját jelölte meg számunkra ösvény gyanánt.

Kedden, augusztus 29-én Ókésckére rándultunk ki. Nagy szeretettel fogadtak bennünket is. A templomi istentiszteleten predikált dr. Ince Gábor, imádkozott és áldást mondott itt dr. Baltazár Dezső püspök. Felkerestük Szaboleska Mihály családi házát, a sokat megénekelt „A mi kis házunkat” és áldoztunk enekkel és imádsággal a nagy költő emlékének.

Szépek és mélyen tanulságosak voltak a nagykőrösi napok. Köszönjük azoknak, akik Isten megsegítő kegyelméből ezeket a napokat s e napoknak drága alkalmait megszerezték nekünk.

Sz. I.

Itthoni gondolatok.

(A nagykőrösi református nagyhétről.)

Ravasz László nevezte református hétnek az ORLE és az ORPSz nagykőrösi értekezleteit, gyűléseit abban a kedves üdvözlő beszédben, melyet az orsz. presbiteri gyűlés alkalmából tartott ünnepi predikációja után mondott. Ezeknek az évenként megismétlődő konferenciáknak a nagy jelentőségét abban látja, hogy belőlük nagyszerű missziói munka fejlődik ki és a résztvevők nagy átalakulása megy végbe az örökkévaló Isten képére.

Mindenki tudja, hogy nem manréza-szerűek ezek az összejövetelek és azt is, hogy kevesen szokták a hallottakat papírra vetni, de a lelke mindenkinek szomjas mező, amely mohón issza be az ige esőjét és ki meri állítani, hogy csak annak a víznek van haszna, melyet kádba gyűjtenek?...

Lehetett látni Kőrösön is síró és átszellemlélt arcokat!...

*

Nagy munkát végzett a konferencia öt nap alatt. Reggel 1/28-tól este 1/28-ig szakadatlanul folytak az istentiszteletek és előadások. Voltak, akik tehertételként emlegették a 150 „szereplő”-t. Mi szolgálattevőknek nevezzük inkább őket, akik szent versengéssel feszítették meg lelkük energiáit, hogy testvéreiknek és az Úrnak szolgáljanak, hogy jó munkát végezzenek. Milyen áldás az százakra, ezekre nézve, hogy másokat is látnak és hallanak predikálni, előadásokat, üdvözlő beszédeket és felkösztöket tartani!...

Az önképzésnek, a továbbképzésnek, a rutin és tempó tanulásnak olyan nagyszerű és drága alkalmai ezek, amelyeket áron is meg kell venni és érdemes érték 100 kilométereket megtenni. Nagy közvélemény alakító, lelkészi típus- és stílusfejlesztő hatásuk elvitathatatlan, úgyhogy, ha nem volnának, meg kellene szervezni őket.

Az alakok: a vezéreké és a seregé eltűnik, elvész, a lélek, a haszon és az eredmény megmarad. A virág, a szín és a szépség elhervad, a gyümölcs, a mag tovább él. Jönnek telek, viharok, amelyek lekoppasztanak és mefagaszttanak leveleket és gallyakat, de jön új meg új

kikelet és az élet reménye nem hagy el bennünket!...

*

A vezetőségnek volt gondja arra is, hogy a tudományos és gyakorlati problémák mellett a művészetnek és irodalomnak is teret, alkalmat adjon a megszólalásra. Az Árokháty Béla orgonaszámjai, a dr. Hegyaljai Kiss Géza és a Szigety Ferenc felolvasásai voltak azok, melyek ezt célozták. Sajnos, amikor a tüzes Hegedüs Lórántot méltán megtapsolták közvetlen, eleven és eszméltető vallásos bizonyágtételéért, nagy tudományaért és Krisztus rajongásáért, ugyanakkor Árokháty Béla, aki pedig szinte egyedülálló a mi társaságunkban az orgonatudományban és művészetben, a zoltár- és énekismeretben, nem részesült megfelelő méltánylásban, az e téren még fejletlen izlésű közönségünk részéről.

*

Nagyértékűnek tartom még az előadásokon kívül nemcsak a lelkészek magánérintkezéseit is egymással, hanem azt is, ami a körösi gimnázium könyvtárában és az Arany János szobában lefolyt a tudós tanárok vezetése, továbbá a dr. Révész Imre megjegyzései és Árokháty Béla felvilágosításai mellett a régi magyar zoltár éneklés ritmikus és lendületes voltáról. A jövőévi konferencián Szenci Molnár Albert lesz az egyik főtárgy és megindul egy új mozgalom református éneklésünk újra elevenné, szárnyalóvá tétele érdekében.

Rendkívül fontosságú volt még az ország különböző tájairól egybegyűlt presbiterek egymásközi beszélgetése. Tiszáninnen, Dunántúl, Dunamellék és Tiszántúl presbiterei hányták, vetették meg az egyház, iskola és ország dolgát, maguk közt, kettesben, hármásban és hazamentek azzal, hogy sokan vagyunk testvérek, közös a sorsunk és Isten a mi bizodalunk.

*

Lehet, hogy nagyjaink között vannak eltérések a mi vezéreinknek e konferenciák megrendezési módja és külsőségei felőli felfogása és intézkedései tekintetében, de hogy dr. Baltazar Dezső jót akar és hogy az ő szavára figyelő sereg munkája elismerést érdemel, abban azt hiszem mindnyájan egyetértünk és együtt kérünk áldást e most végetért konferenciák egyházat és hazátmentő imádságos tanácskozásaira!...

(Balmazújváros.)

Kósa Béla.

KÜLÖNFÉLÉK

Az erdélyi református egyház Babos Sándor lelkészt augusztus 24-én iktatta be külmisziói lelkészi állásába, aki hajóra is ült már és Pekingbe megy a kínai nyelviskolába. Babos a Skót református egyház mandzsúriai missziójában fog dolgozni. Isten áldása kísérje őt munkájában!

A debreceni KIE augusztus 20—27-ig tartotta Tiszántúli tábor konferenciáját a gúthi erdőben. Tizennégy különböző hely küldte el ifjait e találkozóra, hogy új reménységet és erős hitet vigyenek magukkal haza a kezdődő munkaév harcaihoz. A résztvevők száma 30—50 körül volt. A napi program reggel közös Bibliatanulmányozással kezdődött. Az előadások a mai fiatal ember égető problémáit tárgyalták: „Fordulópont az ifjúság életében”, „Az egyház missziói munkája és az ifjúság”, „A fiú az élet viharában”, „Ki a tökéletes ember”, „A tiszta élet” stb. Az előadók: Uray Sándor lelkész, dr. Danesházy Sándor lelkész, Pass László ev. lelkész, Szalánczy Károly tanár, Kertész Dániel, valamint a Világszövetség kiküldöttjeként Prosch Károly titkár és a Nemzeti Szövetség részéről Pógyor István nemzeti titkár voltak.

A zsinat szeptember 14-én és 15-én ülésezik. Ez alkalommal tárgyalják a kormánynek a törvényekre tett észrevételeit. Remélhető, hogy a törvény január 1-én életbeléphet.

A lelkészi továbbképző tanfolyam részletes programját a legközelebbi számban hozzuk.

A Magyar Református Énekvezérek Egyesülete f. é. rendes közgyűlését a *türkevei* református egyház meghívására, Türkevében tartja, október 7-én és 8-án. E gyűlésnek különös jelentőséget ad az a körülmény, hogy a MRÉE ezen a közgyűlésen ünnepli fennállásának 25. évfordulóját. Impozáns módon emlékezik meg a közgyűlés Szenci Molnár Albertről is, halálának 300 éves évfordulója alkalmából. Erre az alkalomra az egyesület elnöksége a *Zeneközlöny* szerkesztésével egyetértőleg pályázatot hirdetett a *Zeneközlöny*-ben egy, a Szenci Molnár Albert emlékezetét tárgyozó és méltóképpen kifejező férfikari szerzeményre. A pályázaton első lett *Vikár Sándor* egyesületi tag, a nyíregyházi Kálvineum zenetanárának dr. Gulyás József költeményére szerzett „*Szenci Molnár Albert*” című karműve, melyet a türkevei emlékűnnep alkalmával, a szerző vezényletével a kántorok kara fog előadni.

A török kormány megváltoztatta az Isten nevét. Nyelvtisztítási szempontokra hivatkozva a török kormány eltörölte az arab eredetű Allah szót, így hívták a mohamedánok Istent s helyette új, török szót illesztett be. A törököknek ezentúl Allah helyett Tauri-t kell mondaniok. A régi gondolkozású török papok emiatt lázadást szítottak, azonban ezt Kemal pasa vaszigorúsággal elfojtotta.

TARTALOM: Solymosy József: Felekezeti vagy állami? — Bor János: Prédikátor, iskolarektor, tanítók marasztalása Hajdúszoboszlón. — Sz. I.: Az ORLE napokról. — Kósa Béla: Itthoni gondolatok. — Különfélék.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

Magyarország aranykoszorús mestere**Szlezák László**

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél.

Az 1900. évi párisi világiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, dísznőölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Protestáns egyházi irodalom!

- Dr. Baltazár Dezső : Elég nekem az Isten kegyelme 1.—
— A próbáltatások idejéből —.50
Dr. Bartók György : Forradalom és reformáció —.30
Benke Tibor : A munkásság és a vallás belmissziói szempontból —.60
Czeglédy Emánuel : Baltazár Dezső református püspök életrajza —.50
Dr. Erdős József : A második helvét hitvallás 1.—
Dr. Erdős Károly : Méliusz világító-lámpásának sugarai —.50
Dr. Illyés Endre : A magyar református földművelő nép lelki élete 2.90
Dr. Incze Gábor : Az Úr áldassék ! (57 magyar református lelkész prédikációja az év különböző ünnepeire és vasárnapjaira) 7.—
— Esketési beszédek 3.—
— Keresztelési beszédek 3.—
— Temetési beszédek 3.—
— „Az az ember Te vagy !” (Prédikációk) 2.—
Kroeker—Ferenczy Károly dr. : Világhatalom és Istenországa 3.40
Dr. szentpéteri Kun Ágota : A debreceni református Nagytemplom 1.—
Dr. szentpéteri Kun Béla : Magyar református egyházalkotmány 1.60
Makay Miklós : A gyakorlati keresztyénység világmozgalma 1.80
Dr. Módis László : Rövid bibliai héber nyelvten 6.—
— Zakariás próféta és könyve 2.80
Dr. Ravasz László : A nemzeti egység lelke —.40
Révész Imre élete 1.—
Dr. Révész Imre : Az Ige fénye (Prédikációk) 1.20
— Kálvin János élete —.80
Szabó Gyula : „Sötétségből világosság ragyogjon !” (Prédikációk) 1.50
Dr. Szeberényi Lajos Zs. : Marxtól Leninig (A modern pogányság harca a keresztyénség ellen) 3.—
Varga József : Korálkönyv 5.—
Dr. Vasady Béla : A hit misztériuma 7.—

Fenti művek kaphatók :

„MÉLIUSZ”
KÖNYVKERESKEDÉSBN

DEBRECEN,
FERENC JÓZSEF-ÚT 26. SZ. ALATT.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1933—1606